

på markedsvilkår ansføres til at mærke eller positivt anprise, at den enkelte fødevarer er i overensstemmelse med bestemte etiske eller kulturelle forhold. Forbrugerne skal have de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om produktet har netop de egenskaber eller den sammensætning, forbrugeren efterspørger.

Opfattelsen af, hvad der er kvalitet i en fødevarer, afhænger af den enkelte forbrugers kvalitetsparametre og varierer gennem livet. Kvalitet handler bl.a. om smag og nydelse. Men kvalitet forbindes også med forbrugers holdninger til, om produktet og de underliggende produktionsprocesser lever op til den enkeltes værdiopfattelser vedrørende fx etik, økologi, dyrevelfærd og fair trade. Samtidig indeholder kvalitetsbegrebet en række målbare egenskaber som bl.a. renhed, friskhed og næringsværdi.

Økologi er i dag et veletableret koncept, hvor forbrugere har en god basisviden om økologiske fødevarers særlige egenskaber bl.a. i forhold til miljø og dyrevelfærd. Forbrugere har hermed mulighed for at vælge eller fravælge økologiske fødevarer på et oplyst grundlag.

Et stigende udvalg af varer fra forskellige lande har på den ene side betydet, at den danske forbruger har mange valgmuligheder. På den anden side har det ført til, at forholdet mellem sælger og køber er blevet mere anonymt og mindre gennemsigtigt. Tidligere stod den nærliggende landmand eller den lokale slagter og grønthandler som garant for kvaliteten af fødevarer. I dag er det kun få forbrugere, der kender producenten eller sælgeren af de varer, der lægges i indkøbskurven.

Samtidig med denne udvikling ses en tendens til, at flere supermarkeder opretholder eller genskaber den personlige kontakt mellem sælger og køber ved at have en slagter-, oste- og/eller fiskehandel i butikken. Det er også en kendsgerning, at forbrugere i stigende omfang efterspørger specialprodukter, herunder fødevarer med en særlig historie.

2.1. Nye krav til mærkningsoplysning

For mange forbrugere foregår indkøbene så hurtigt, at der ikke altid er tid til at læse varedeklarationerne og sætte sig ind i de ofte uoverskuelige oplysninger – og mange tænker måske heller ikke over det. Andre forbrugere søger mest mulig information i indkøbssituationen.

Regeringen arbejder både nationalt og på EU plan for, at det skal være nemmere for forbrugere at gennemskue fødevarers ernærings-

mæssige sammensætning og nemmere at skelne mellem sunde og usunde fødevarer. De fælles EU-regler om mærkning af fødevarer er under revision og regeringen arbejder målrettet for at få gennemført danske mærkesager.

Regeringen lancerer i januar 2007 et nationalt ernæringsmærke. Ernæringsmærket er et frivilligt mærke, som fødevarereproducenterne, detailhandlen og alle der deltager i produktion og markedsføring af fødevarer, kan benytte. Mærket udtrykker en vurdering af fødevarernes samlede ernæringsmæssige egenskaber, og forbrugere vil ved hjælp af mærkets inddeling i kategorierne »Mest«, »Mindre« og »Mindst« kunne se, hvilke fødevarer, der udgør et sundt valg i hverdagen, og hvilke der bør indtages i mere begrænsede mængder.

Flere EU-lande er begyndt at vise interesse for at etablere ernæringsmærkningsordninger. En koordineret EU-indsats på området vil sikre en bedre gennemslagskraft hos de europæiske forbrugere. Danmark vil kunne drage nytte af sine erfaringer med et nationalt ernæringsmærke og vil bidrage aktivt til udviklingen af et fælles EU-ernæringsmærke.

– Etablering af ernæringsmærke

Etableringen af et ernæringsmærke er et supplement til den generelle ernæringsoplysning, og vil blive et værdifuldt redskab i bestræbelserne på at øge forbrugernes viden om fødevarer.

Næringsdeklaration er også afgørende som oplysningskilde for forbrugere i det daglige indkøb, og mange fødevarer er i dag mærket med en næringsdeklaration. Ved hjælp af næringsdeklarationen kan forbrugere sammenligne energi- og næringsindhold i forskellige fødevarer. Mærkning med næringsdeklaration bør være obligatorisk og gælde for alle fødevarer, så forbrugere får de fornødne oplysninger om fødevarers sammensætning.

– Obligatorisk næringsdeklaration

Regeringen arbejder for at gøre mærkning af fødevarer med næringsdeklarationer obligatorisk i EU.

Regeringen har i EU-regi taget initiativ til nye mærkningsregler på en række områder, der skal hjælpe forbrugere til at få oplysninger om bl.a. fødevarers ingredienser, om overfladebehandling med fx pesticider, korrekt håndtering i hjemmet samt om fersk kød tidligere har været frosset.

Særligt på kødområdet har der vist sig at være behov for at skærpe mærkningsreglerne.